

Врз основа на член 22 став 1 точка 7 од Законот за локална самоуправа („Службен весник на РМ“ бр. 05/02 и „Службен весник на РСМ“ бр.202/2024) и член 70 од Статутот на Општината Битола („Сл. гласник на Општината Битола“ бр.10/05, 17/08, 08/19, 14/20, 19/20 и 5/21), Советот на Општината Битола на седницата одржана на ден 29.12.2025 година, донесе

ПРОГРАМА

за социјална заштита во Општина Битола
за 2026 година

ВОВЕД

„Најдлабокото мерило на човечкото достоинство е нашата способност да се грижиме за другите, особено за оние кои не можат да ни возвратат. Социјалната заштита не е само прашање на политика, туку и прашање на човечност.“

Непознат автор

Оваа визија не е само филозофија, туку е залог на Општина Битола кон своите граѓани. Социјалната заштита не е трошок, туку инвестиција во човечкиот капитал и во стабилноста на заедницата.

Општина Битола, при донесувањето на оваа Програма за социјална заштита за 2026 година, интегрира современи искуства и веќе докажани практики од европските градови, но со една важна цел: да ги прилагоди на реалните, специфични потреби на битолчани.

Програмата се фокусира на задоволување на егзистенцијалните потреби на секој поединец, осигурувајќи дека никој нема да биде оставен сам. Работиме со силен акцент на правичноста, вклученоста (инклузијата) и, најважно, на поттикнувањето на лицата од ранливите категории да ја вратат својата самостојност и достоинство.

Во насока на унапредување на локалните услови, Општина Битола вложува континуирани напори да се справи со комплексните предизвици на сиромаштијата и социјалната исклученост. Овие состојби најчесто произлегуваат од тешки животни околности: болест, долготрајна невработеност, семејни проблеми или последици од брзите социо-економски промени. Токму овие граѓани се во фокусот – на нив им е потребна брза, насочена и хумана поддршка.

Социјалната заштита претставува систем на политики и мерки кои ги штитат граѓаните од социјални ризици. Нашата Програма за социјална заштита на Општина Битола има за цел:

- Да ја намали сиромаштијата.

- Да ги јакне капацитетите на лицата од ранливи категории.
- Да ја зајакне нивната интеграција во секојдневниот живот на заедницата.

Основа на локалната стратегија

Програмата за 2026 година ги дефинира клучните приоритети за заштита на граѓаните на Битола, со фокус на подобрување на социо-економската и здравствената состојба на сите жители. Социјалната заштита е основен темел на стратегијата на локално ниво и е клучен дел од Буџетот на Општина Битола, посветен на:

- Лицата во социјален ризик и лицата со попреченост.
- Старите лица и децата во социјална опасност.
- Ромската заедница и сите кои се изложени на социјални опасности.

Оваа програма претставува сеопфатен систем на мерки и активности кои имаат за цел општо подобрување на условите за живот, особено на најсиромашните и социјално исклучените граѓани. Социјалната заштита, како важна инвестиција на Општина Битола, ќе генерира позитивни промени препознатливи за сите жители.

Појдовната основа е Законот за социјална заштита, кој ја обврзува Општината да обезбеди социјална заштита, овозможувајќи поддршка во задоволувањето на основните животни потреби, но со локален, хуман пристап.

ЗАКОНСКИ РАМКИ СПОРЕД КОИ СЕ ПОДГОТВУВА САМАТА ПРОГРАМА

Општината Битола, во остварувањето на своите надлежности во областа на социјалната заштита, работи согласно важечката законска регулатива и подзаконските акти донесени од страна на државата и локалната самоуправа. Програмата за социјална заштита на Општина Битола за 2026 година се темели на следните правни и стратешки документи:

- Социјален план на Општина Битола 2021-2026, кој ги дефинира локалните мерки и политики за заштита на ранливите категории. Социјалниот план е стратешки документ кој ги идентификува сите потреби и ресурси на општината и е директна основа за креирање на оваа Програма.

- Законот за социјална заштита (Службен весник на РСМ, бр. 104 од 23.5.2019 година), како основен документ за организирање на системот на социјална заштита во земјата. Тој јасно го префрла товарот на обврската на општините да планираат, организираат и обезбедуваат активности

за социјална заштита. Според ЗСЗ, Битола мора да развие локални услуги кои ја надополнуваат државната социјална помош, како што се услугите за поддршка во домот и во заедницата.

- Законот за изменување и дополнување на Законот за социјална заштита (Службен весник на РСМ, бр. 212 од 14.10.2020 година), кој ги содржи дополнувањата и прилагодувањата во врска со правата и обврските на корисниците на социјална заштита и донесува нови механизми за поддршка на ранливите категории и за зголемување на правата на корисниците на социјална заштита..

- Програмата за развој на дејноста за заштитата на децата за 2019 година (Службен весник на РМ, бр. 246 од 28.12.2018 година), која ги регулира правата и услугите на децата, особено децата во ризик.

- Законот за социјална сигурност за старите лица (Службен весник на РСМ, бр. 104 од 23.5.2019 година), кој обезбедува специфични мерки за заштита на старите лица, особено оние без семејна грижа.

- Законот за заштита на децата (Службен весник на РСМ, бр. 146 од 17.7.2019 година), кој ги утврдува правата и заштитата на децата во различни социјални и здравствени контексти.

- Закон за изменување на Законот за заштита на децата (Службен весник на РСМ, бр. 244 од 30.11.2021 година), со кој се подобруваат механизмите за заштита на деца во ризик, вклучително и унапредување на услуги за заштита и поддршка.

- Законот за семејство (Службен весник на РМ, бр. 153 од 20.10.2014 година), кој ги регулира правните односи во семејството и заштитата на семејствата со социјален ризик.

- Изменување и дополнување на Законот за семејство (Службен весник на РСМ, бр. 199 од 28.09.2022 година), овие измени ги зајакнуваат правата на децата и жените, особено во контекст на семејно насилство.

- Законот за превенција, спречување и заштита од семејно насилство (Службен весник на РМ, бр. 150 од 2.9.2015 година), кој воспоставува механизми за заштита на жртвите на семејно насилство.

- Закон за изменување на Законот за семејно насилство (Службен весник на РСМ, бр. 30 од 5.02.2021 година), дополнува нови одредби за заштита на жртвите и механизми за интервенција.

- Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа (Службен весник на РМ, бр. 61/04, 96/04, 67/07, 156/09 и 47/11), кој ја утврдува финансиската поддршка на општините за обезбедување социјални услуги.

- Законот за локална самоуправа (Службен весник на РМ, бр. 5 од 29.1.2002 година), кој ги регулира надлежностите на општините во областа на социјалната заштита.

- Изменување и дополнување на Законот за локална самоуправа (Службен весник на РСМ, бр. 49 од 27.02.2022 година), со овие измени, се зајакнуваат надлежностите на локалните самоуправи во планирањето и спроведувањето на социјалните политики.

- Националната програма за развој на социјалната заштита (Службен весник на РМ, бр. 237/22), која ги дефинира националните приоритети за унапредување на социјалната заштита на граѓаните.

- Национална стратегија за социјална заштита 2026-2030 (усвоена во 2026 година), поставува нови приоритети и цели за развој на социјалната заштита, вклучувајќи и специјални мерки за интеграција на ранливите групи во општеството.

- Законот за вработување на лица со попреченост (Службен весник на РСМ, бр. 102 од 12.5.2020 година), кој овозможува поддршка и права за лицата со попреченост за нивна интеграција на пазарот на труд.

- Закон за изменување и дополнување на Законот за вработување на лица со попреченост (Службен весник на РСМ, бр. 214 од 20.10.2021 година), со кои се унапредуваат правата на лицата со попреченост и се зајакнуваат мерките за нивна интеграција на пазарот на труд.

- Правилник за социјални услуги (Службен весник на РСМ, бр. 86 од 10.05.2021 година), кој ги утврдува условите за реализација на социјалните услуги и стандардите за квалитет.

- Правилник за финансиска помош и поддршка на ранливите групи (Службен весник на РСМ, бр. 123 од 22.06.2022 година), кој дефинира начини на финансиска поддршка за лицата во социјален ризик.

- Конвенција на ОН за правата на лицата со попреченост (КПЛП): Оваа конвенција е клучен водич за тоа како да се третираат лицата со попреченост. Не бараме само помош, туку целосна интеграција, пристапност и недискриминација.

- Европска социјална повелба: Ги поставува стандардите за правата на работа, социјалната заштита и здравствената нега – вредности кон кои постојано се стремиме.

Во согласност со овие закони и регулативи, Општина Битола, како и другите општини во Република Северна Македонија, е одговорна за организирање и обезбедување на социјалната,

здравствената и детската заштита. Ова вклучува подготовка и спроведување на програми насочени кон лицата со телесна попреченост, децата без родители и родителска грижа, лицата изложени на социјален ризик, жртвите на семејно насилство и други ранливи категории.

Програмата обезбедува и заштита преку превентивни активности, унапредување на здравјето на граѓаните и заштита на здравјето на работниците. Сите овие активности се дел од интегрираниот пристап на Општина Битола за зголемување на социјалната инклузија и заштита на најранливите граѓани.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Главната цел на Програмата за активностите во областа на социјалната, детската и здравствената заштита во Општина Битола е да се предложат иновативни форми на социјална и здравствена грижа и да се утврдат приоритети за решавање на актуелните потреби на граѓаните, во согласност со законските овластувања.

Програмата се темели на основните принципи на еднаквост, недискриминација и почитување на човековите права, и директно придонесува кон имплементацијата на обврските кои произлегуваат од меѓународните, националните и локалните стратешки документи во областа на социјалната заштита.

Стратешки цели

Социјалната политика на Општина Битола е насочена кон постигнување на следните долгорочни ефекти:

- Надминување на животните ризици: Надминување на животните ризици, изедначување на животните можности и подигнување на општата благосостојба на граѓаните.
- Учество во општеството: Остварување на социјалните права на граѓаните и нивно учество во сите материјални и социјални достигнувања на општеството, со акцент на помагање на социјално исклучените граѓани.
- Инклузивна средина: Создавање на општество со инклузивна и поддржувачка средина, каде што секој поединец има можност за напредок и развој, независно од својата социјална и економска позадина.

Оперативни цели

Основната цел на Програмата за 2026 година е да се обезбедат конкретни алатки и ресурси за надминување на актуелните проблеми:

1. Зајакнување на мрежата на услуги

- Помош при ризик: Помагање на граѓаните во надминувањето на социјалните ризици на кои се изложени.

- Развој на услуги: Јакнење на мрежата на услуги во соработка со физички, правни лица и здруженија на граѓани.

- Фокус на услугите: Инсистирање на понатамошен развој и подобрување на социјалните услуги, бидејќи на долг рок, тие најдобро ги задоволуваат потребите на најголемиот број корисници.

2. Обезбедување социјална сигурност и еднаквост

- Локално развиена заштита: Обезбедување социјална помош и услуги за граѓаните кои не можат самостојно да ја остварат својата социјална сигурност. Ова подразбира организирање и развивање на форми на социјална помош насочени кон специфични целни групи.

- Родова перспектива: Земање предвид на различните потреби и интереси на жените и мажите, девојчињата и момчињата, со цел да се обезбеди еднаков пристап до социјални услуги.

3. Инвестирање во инфраструктурата

- Зголемување на инвестициите: Континуирано зголемување на инвестициите во социјалната инфраструктура (домување, предучилишни установи, училишта, здравствени објекти) со цел да се постигнат позитивни ефекти на економската, здравствената и психосоцијалната стабилност на населението.

ПРИОРИТЕТИ

Програмата за социјална заштита на Општина Битола поставува јасен фокус на активностите со цел остварување на приоритетните цели во областа на социјалната заштита. Клучните приоритети вклучуваат:

- Финансиска поддршка: Обезбедување на финансиска помош за лица и семејства во потреба, со акцент на оние кои се соочуваат со исклучително тешки финансиски услови и недостаток на основни средства за живот.

- Заштита на стари лица: Програми и услуги за социјална заштита на постарите лица, вклучително и домашна помош, социјално вклучување и организирање на активности кои ја промовираат нивната активна улога во заедницата.

- Ран детски развој: Поддршка на програми и иницијативи за ранен развој на деца, со цел да се осигураат квалитетни образовни и воспитни услуги за деца од предучилишна возраст, особено за оние од ранливи групи.

- Социјална заштита на лица со попреченост: Обезбедување на специјализирани услуги и поддршка за лица со попреченост, вклучувајќи пристап до образовни ресурси, обука и интеграција во пазарот на труд.

- Намалување на сиромаштијата и социјалната исклученост: Развој на стратегии и програми за намалување на сиромаштијата и социјалната исклученост, со посебен фокус на инклузија на маргинализираните групи и зајакнување на нивната социјална и економска позиција.

Социјалната заштита која се развива на локално ниво е клучна за обезбедување на социјална помош и услуги на граѓаните, особено во ситуации кога тие не можат самостојно да ја остваруваат својата социјална сигурност. Општина Битола се обврзува да им помогне на оние во исклучително тешка состојба, со цел да се создадат услови за подобар живот и општествена интеграција на сите граѓани.

ПРЕДМЕТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за социјална заштита на Општина Битола за 2026 година поставува јасен фокус на активностите со цел остварување на приоритетните цели. Се утврдуваат следните клучни приоритети, кои ја насочуваат најголемата распределба на ресурсите:

Развој на социјални услуги за стари лица и активна старост

Се дава приоритет на програми и услуги за социјална заштита на постарите лица.

- Домашна нега: Проширување и унапредување на услугата помош и нега во домот (Геронто-домаќинки) за да се овозможи достоинствено стареење во сопствениот дом.

- Социјално вклучување: Организирање на активности и центри кои ја промовираат активната улога на старите лица во заедницата и ја спречуваат нивната социјална изолација.

Инклузија на лица со попреченост и поддршка за вработување

Фокусот е ставен на обезбедување специјализирани услуги и поддршка за лица со попреченост, согласно принципите на Конвенцијата на ОН.

- Пристапност и ресурси: Обезбедување на пристап до образовни ресурси, обука и поддршка за лична асистенција.

- Пазар на труд: Активна работа на интеграцијата на лицата со попреченост во пазарот на труд, преку соработка со бизнис секторот и програми за поддршка на вработувањето.

Финансиска поддршка и борба против сиромаштијата

Обезбедувањето финансиска и материјална сигурност претставува основен приоритет.

- Директна помош: Обезбедување на финансиска помош за лица и семејства во исклучително тешки финансиски услови и со недостаток на основни средства за живот.

- Стратегии за намалување: Развој на стратегии и програми за намалување на сиромаштијата и социјалната исклученост, со посебен фокус на инклузија на маргинализираните групи и зајакнување на нивната социјална и економска позиција.

Ран детски развој и заштита на децата од ризик

Клучен приоритет е инвестирањето во најмладата популација и спречување на социјален ризик уште од најрана возраст.

- Квалитетно образование: Поддршка на програми и иницијативи за ранен развој на деца, со цел да се осигураат квалитетни образовни и воспитни услуги за деца од предучилишна возраст, особено за оние од ранливи групи и рурални средини.

- Социјална сигурност на семејството: Обезбедување социјална помош и услуги на граѓаните во ситуации кога тие не можат самостојно да ја остваруваат својата социјална сигурност, со цел да се создадат услови за подобар живот и општествена интеграција на сите граѓани.

СОЦИЈАЛНИ РИЗИЦИ

Граѓаните на Општина Битола, како и различни категории на лица, се изложени на низа социјални ризици кои можат да влијаат на нивната добробит и квалитет на живот. Програмата за социјална заштита е дизајнирана да даде сеопфатен одговор на следните видови ризици, кои претставуваат примарна цел на локалната интервенција:

Ризици по здравјето и интегритетот

Овие ризици се директно поврзани со физичките, менталните и развојните предизвици кои ја ограничуваат способноста на поединецот да учествува во општеството и работниот процес.

- Болести, повреди и попреченост: Граѓаните можат да се соочат со физички или ментални предизвици кои бараат долготрајна нега, лична асистенција и адаптација на животната и работната средина.

- Ограничување на способностите: Ризикот се состои во можната социјална исклученост поради недостаток на соодветна поддршка и услуги за рехабилитација.

Ризици од старост и социјална изолација

Староста сама по себе носи зголемени социјални ризици кои бараат системска поддршка.

- Недостаток на поддршка и нега: Зголемени потреби за здравствени и социјални услуги. Овие ризици се особено актуелни за постарите лица кои живеат сами или без соодветна семејна грижа, што често води до физичка и емотивна изолација.

- Општествена изолација: Загуба на социјални контакти и активна улога во заедницата по пензионирањето, што негативно влијае на психосоцијалната благосостојба.

Ризици по мајчинството и стабилноста на семејството

Семејството, како основна клетка на општеството, е изложено на ризици кои директно влијаат на најранливите – децата.

- Финансиски ресурси: Недостаток на финансиски ресурси и материјална необезбеденост, особено кај семејствата со повеќе деца или самохраните родители.

- Пристап до заштита: Ограничен пристап до здравствена заштита и социјална поддршка, што може да влијае на благосостојбата на децата и на целокупниот развој на семејството.

- Детски развој: Ризикот се однесува на оневозможување на квалитетен ран детски развој и образование за децата од ранливите категории.

Ризици од невработеност и пазарна неадаптираност

Невработеноста претставува значаен социјален ризик кој има повеќедимензионални последици.

- Финансиска стабилност: Невработеноста не само што влијае на финансиската стабилност на поединците, туку и ја загрозува егзистенцијата на целото семејство.

- Психолошка и социјална благосостојба: Долготрајната невработеност води до психолошки проблеми, губење на самодоверба и социјална дезинтеграција.

- Професионална неадаптираност: Неможноста да се одговори на потребите на брзо променливиот пазар на труд поради застарени вештини или недостаток на соодветна обука, што создава додатни пречки за вработување.

Ризици од социјална исклученост (Културни и образовни бариери)

Овој ризик се однесува на граѓаните кои не успеваат да се прилагодат на општествените норми и вредности или се исклучени од процесите на одлучување.

- Културни и образовни бариери: Неадаптираноста кон социјалната средина, како резултат на културни, економски или образовни бариери, може да доведе до социјална исклученост и изолација на одредени групи (на пр. Ромската заедница).

- Недоволна партиципација: Ризик од неможност за активно учество во животот на заедницата.

Оваа Програма за социјална заштита ги насочува напорите на Општина Битола кон намалување на овие ризици и подобрување на животните услови на сите граѓани, со фокусирана поддршка на најранливите категории на население.

ВРЕДНОСТИ И ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Системот на социјална заштита на Општина Битола се темели на принципите на социјална праведност и солидарност, со посебен акцент на заштитата на најранливите членови на општеството, вклучувајќи ги немоќните и лицата кои не можат да работат. Посебна грижа и заштита се посветуваат на семејствата и децата без родители или со недостаток на родителска грижа.

Вредностите и принципите кои ја водат Програмата се во согласност со универзалните човекови права и слободи, како што се утврдени во клучните меѓународни документи:

- Универзалната декларација за човекови права
- Европската Конвенција за заштита на човековите права
- Конвенцијата за правата на детето
- Конвенцијата за правата на лицата со попреченост

Основни вредности

Овие вредности ја дефинираат етичката рамка на сите активности на локалната самоуправа во социјалната сфера:

- Социјална праведност и солидарност: Програмата се залага за праведна распределба на ресурси и услуги, како и за создавање на општество кое е инклузивно и солидарно кон сите свои членови, промовирајќи ја заедничката одговорност.
- Заштита на немоќните: Акцент се става на важноста на поддршката за оние кои не можат самостојно да се заштитат (стари, болни, лица со тешка попреченост), со цел да се избегне социјална исклученост и да им се обезбеди достоинствен живот.
- Грижа и заштита на семејствата: Програмата е насочена кон поддршка на семејствата во нивните различни форми, особено на оние во ризик, како и на децата без родителска грижа, со цел да се обезбеди стабилна и безбедна средина за развој.

Принципи на спроведување

Овие принципи ја гарантираат квалитетната и ефикасна реализација на Програмата:

- Најдобри интереси на корисниците: Секое решение и активност во рамките на социјалната заштита се базира на реалните потреби и најдобрите интереси на корисниците, со цел да се постигне нивна благосостојба и развој.
- Достапност на услугите: Се обезбедува лесен и рамноправен пристап до сите услуги за социјална заштита, независно од социјалниот статус, економската ситуација или географската локација (децентрализација на услугите).
- Учество и одговорност на учесниците (Партиципација): Се поттикнува вклучувањето на корисниците во процесите на одлучување и планирање на социјалните услуги. Ова е проследено со нагласок на транспарентност и одговорност на сите учесници во системот (Општина, ЗГ, корисници).
- Родова сензитивност: Програмата има за цел да ја подобри положбата на жените и мажите во социјалната заштита, со посебен акцент на родовата еднаквост и спречување на родовата дискриминација при креирањето и доделувањето на услугите.

- **Континуитет на заштита:** Се обезбедува континуирана и интегрирана поддршка за корисниците на социјална заштита (од рано детство до старост), со цел да се одговори на променливите потреби во текот на целиот животен циклус.

УЛОГА НА СОВЕТ, ГРАДОНАЧАЛНИК И ЛОКАЛНА САМОУПРАВА ПРИ РЕАЛИЗИРАЊЕ НА ПРОГРАМА ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Реализацијата на Програмата за социјална заштита бара јасна поделба на улогите и одговорностите во рамките на локалната самоуправа, согласно законските овластувања.

Советот е највисокиот орган за одлучување во Општината и ја има следната клучна улога:

- **Усвојување и легитимирање:** Советот ја усвојува оваа Програма, со што се воспоставува транспарентен, интегрален, ефикасен и правичен систем кој ги опфаќа мерките и средствата потребни за задоволување на потребите на корисниците на социјалната заштита.

- **Буџетска контрола:** Советот ги одобрува финансиските средства во Буџетот на Општината, кои се наменети за активностите на социјалната заштита.

- **Стратешка насока:** Со усвојувањето на Програмата, се дава јасна стратешка насока за унапредување на условите за живот на ранливите категории граѓани и нивна поголема инклузија во општеството.

Програмата е изготвена врз основа на член 22, став 1, точка 7 и член 36, став 1, точка 1 од Законот за локална самоуправа и ќе биде предадена на усвојување на Советот на Општина Битола.

Градоначалникот е извршен орган и има директна одговорност за реализација на усвоените мерки:

- **Извршна одговорност:** Градоначалникот обезбедува извршување на Програмата и презема активности за ефикасно користење на буџетските средства наменети за социјалната заштита.

- **Посветеност на ресурсите:** Се преземаат максимални напори за зголемување на финансиските средства и нивно насочување кон социјално загрозените лица, лицата со попреченост, децата без родителска грижа, старите лица, ромските деца и семејствата настрадани од елементарни непогоди.

- **Развој на инфраструктура:** Се посветува особено внимание на зголемување на капацитетите за згрижување на деца до предучилишна возраст во детските градинки во Битола.

Администрацијата е носител на оперативната работа:

- Спроведување и координација: Локалната самоуправа, во рамките на своите надлежности, игра клучна улога во спроведувањето на превентивните активности и здравственото воспитување, како и во надзорот над заразни болести.

- Планирање и развој: Се врши планирање на социјалната заштита на локално ниво, што вклучува и истражување на можностите за меѓуопштинска соработка, со цел основање на заеднички јавни установи во областа на социјалната и детската заштита.

- Инклузија и поддршка: Преку оваа иницијатива, се создава основа за поинклузивно општество во кое секој поединец може да се чувствува сигурно и поддржано.

Програмата е изготвена врз основа на член 22, став 1, точка 7 и член 36, став 1, точка 1 од Законот за локална самоуправа и ќе биде предадена на усвојување на Советот на Општина Битола. Оваа иницијатива не само што е одговор на актуелните потреби на населението, туку и основа за создавање на поинклузивно општество во кое секој поединец ќе може да се чувствува сигурно и поддржано.

ФИНАНСИРАЊЕ

Активностите утврдени со оваа Програма за социјална заштита бараат обезбедување на стабилна и повеќеслојна финансиска структура. Финансирањето се планира да биде обезбедено преку следните извори, со цел да се гарантира одржливост и зголемен опсег на услуги:

Буџет на Општина Битола

Директни буџетски средства: Активностите се финансираат од средствата од Буџетот на Општина Битола за 2026 година, специјално определени за реализација на социјалните услуги и мерки.

Содржините и активностите предвидени во оваа Програма ќе бидат финансирани преку посебна буџетска ставка, што ќе овозможи транспарентно и ефикасно управување со ресурсите, како и прецизно следење на имплементацијата на планираните активности

Кофинансирање и Партнерства

Се бара активна соработка со националните институции за заедничко финансирање на проекти од заеднички интерес како Министерство за социјална политика, демографија и млади (МСПДМ) со

координација на социјалните програми и иницијативи на национално ниво и обезбедување средства за кофинансирање на одредени социјални услуги кои се надлежност на локалната самоуправа.

Вонбуџетски и приватни извори

За обезбедување на одржливи финансиски механизми и проширување на опсегот на услуги, ќе се работи на привлекување на средства од:

- Корпоративна општествена одговорност (КОО): Ангажирање на трговски друштва, јавни претпријатија, фондации и други правни и физички лица кои можат да придонесат со средства, ресурси или услуги во согласност со своите општествени одговорности и интереси.

- Грантови и донации: Активно искористување на средства од други извори на финансирање, вклучувајќи грантови, донации и средства од проекти за социјална инклузија и развој.

- Меѓународни партнери: Вклучување на заинтересирани партнери за соработка од земјата и странство, вклучувајќи меѓународни организации, донаторски агенции и невладини организации, кои можат да обезбедат финансиска и техничка поддршка.

Општина Битола е посветена на создавање на одржливи финансиски механизми, кои ќе ги поддржат целите на социјалната заштита и ќе обезбедат соодветни и континуирани услуги за сите граѓани, особено за оние во социјален ризик.

АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМА ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА НА ОПШТИНА БИТОЛА 2026 ГОДИНА

Активностите на Општина Битола во 2026 година се насочени кон спроведување на мерки за директна финансиска помош, развој на социјални услуги и целосна инклузија на ранливите групи, со вкупно планиран буџет од 14.710.000,00 денари.

Програмата е систематизирана во четири клучни области:

1. Финансиска поддршка и помош

Главната активност во оваа област е доделувањето на еднократна парична помош на физички лица (4.000.000,00 МКД). Оваа помош, за чија реализација се одговорни Градоначалникот и Комисијата за финансии и буџет, е наменета за лица изложени на социјален ризик, жртви на семејно насилство, лица со попреченост, како и за поддршка на згрижувачки семејства. Средствата се користат и за помош при лекување, медицински режими на исхрана, научно достигнување на

ученици и семејства погодени од елементарни непогоди.

2. Ран детски развој и инклузија

Оваа област е фокусирана на инклузијата и олеснувањето на финансискиот товар на семејствата со деца.

- Партиципација детски градинки (300.000,00 МКД): Се проширува опфатот за партиципација во детските градинки за деца од загрозувани семејства, деца на лица со попреченост, деца на жртви на семејно насилство и деца од згрижувачки семејства

- Инклузија деца Роми (300.000,00 МКД): Во соработка со МСПДМ, се обезбедува финансиска поддршка за превоз и месечен надоместок за градинка, со цел вклучување на ромските деца во воспитно-образовниот процес и социјализација.

- Поддршка преку Програмата за образование: Преку оваа програма се финансира превоз на деца со попреченост до и од училиште и специјализирани центри („Ѓорѓи Сугарев“, Ресурсен центар „Кочо Рацин“). Дополнително, се доделува еднократна парична помош од 3.000,00 МКД за првоодделенци и поддршка за талентирани ученици врз основа на успех и натпревари, со цел намалување на финансискиот товар на родителите и признавање на постигнувањата.

3. Социјална заштита на лица со попреченост и негување

Овој сегмент претставува најкомплексниот дел од програмата и е насочен кон унапредување на независноста и квалитетот на животот на лицата со попреченост (ЛСП) и старите лица.

- Услуги и рехабилитација: Се обезбедува одржливост на Регионалниот ресурсен центар за слепи лица (60.000,00 МКД) преку меѓуопштинска соработка. Се финансираат програми за рехабилитација (100.000,00 МКД), вклучувајќи логопедски услуги, и се организираат едукативни семинари (150.000,00 МКД) за родители на деца со посебни потреби.

- Социјален транспорт и пристапност: Се обезбедува социјален транспорт (500.000,00 МКД) со специјално возило до болница. Се набавуваат ваучери за бесплатен јавен превоз (10.000,00 МКД) и се финансира адаптација на физичката пристапност (500.000,00 МКД) во домовите на ЛСП. Општината, преку Одделението за комунални дејности, работи на инфраструктурно приспособување на јавните објекти.

- Програми за нега и вработување: Се финансира обука на лични асистенти за ЛСП (400.000,00 МКД) и обука на негователи за стари лица (400.000,00 МКД), со цел да се обезбеди сертифициран кадар за услугите. Проектот „Јавни работи“ (3.730.000,00 МКД) предвидува работно

ангажирање на околу 20 невработени лица.

- Иновативни услуги: Се воведува услугата „Итно копче“ – алармни алки (720.000,00 МКД) во соработка со Црвен крст, која нуди 24/7 поддршка и итен транспорт за корисниците.

4. Намалување на сиромаштијата и социјална исклученост

Оваа област опфаќа интервентни мерки и активности за организациска поддршка.

- Директни интервенции: Се обезбедува финансиска поддршка за лица со ретки болести (1.500.000,00 МКД) за патни трошоци. Се реализира социјален погреб (100.000,00 МКД) за лица без семејство. Се обезбедува интервентно сместување и згрижување на бездомни лица (700.000,00 МКД) во соработка со Црвен крст и ЦСР.

- Инклузија и превенција: Се обезбедува бесплатен влез на културни манифестации за лица со попреченост. Се поддржува програма за превенција на семејно насилство и инклузија на Инклузија на лица со попреченост и деца од згрижувачки семејства во спортски настани (преку програмата за млади и спорт).

- Организациска поддршка: Се издвојуваат средства за поддршка на активностите на локалните совети (540.000,00 МКД) и волонтерските акции (400.000,00 МКД). За подобро планирање, се креира и локален извештај за трендовите и потребите на лица со попреченост и аутистичен спектар во Битола (300.000,00 МКД) за лица од ранливи групи.

Со овие активности, Општина Битола се обврзува да одговори на потребите на своите граѓани и да создаде услови за подобрување на квалитетот на живот за сите, особено за оние кои се најзагрозени.

ДРУГИ ФОРМИ НА АКТИВНОСТИ

Општина Битола ќе реализира и поддржува дополнителни форми на активности со средства од својот Буџет и во рамки на расположливите ресурси, со цел унапредување на социјалната заштита и зголемување на добробитта на своите граѓани. Овие активности се од организациски, развоен и партнерски карактер и ги надополнуваат директните буџетски мерки.

Реализацијата се спроведува низ следните приоритетни области:

Стручна, техничка и логистичка поддршка

Активностите се насочени кон обезбедување на неопходните ресурси за спроведување на социјалните иницијативи:

- Обезбедување на експертиза: Ангажирање на соодветни професионалци и експерти за давање на стручна и консултативна помош при планирањето и реализацијата на социјалните програми.

- Техничка и логистичка помош: Обезбедување на неопходна опрема, простор и логистичка поддршка за граѓанските организации и установите кои работат во областа на социјалната заштита.

Партнерство и јакнење на соработката

Активностите се насочени кон воспоставување и проширување на мрежата на социјални чинители:

- Протоколарни средби и настани: Организирање на настани и состаноци за воспоставување и јакнење на соработката со потенцијални донатори, невладини организации, јавни институции и други партнери од областа на социјалната заштита.

- Размена на идеи и проекти: Овие средби ќе служат за размена на искуства, креирање на нови проектни идеи и подобрување на ефикасноста на постоечките иницијативи преку координиран пристап.

Иновации, развој на нови програми и едукација

Активностите се насочени кон проширување на опфатот и квалитетот на социјалната заштита и подигање на јавната свест:

- Иницирање на нови програми: Развој на иновативни програми и проекти кои ќе бидат насочени кон решавање на специфичните потреби на ранливите категории граѓани, со цел да се обезбедат инклузивни и ефективни локални решенија.

- Подигање на свеста и информирање на јавноста: Организирање на кампањи, семинари и работилници со цел подигање на свеста за важноста на социјалната заштита, превенција на социјалната исклученост и информирање на граѓаните за нивните права и достапни услуги.

Овие форми на активности ќе се реализираат во согласност со капацитетите и ресурсите на Општина Битола, со цел максимално да се задоволат потребите на заедницата и да се унапреди квалитетот на живот на сите граѓани.

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Оваа Програма ги дефинира мерките за следење, евалуација и транспарентност, со цел обезбедување на нејзината успешна реализација и одржливост.

Мониторинг, евалуација и ревизија

- Следење на спроведувањето: Градоначалникот на Општина Битола, преку надлежните општински одделенија, го следи спроведувањето на Програмата преку редовен мониторинг и евалуација на постигнатите резултати и реализираните активности.
- Транспарентност и отчетност: Се обезбедува целосна транспарентност во остварувањето на целите, користењето на буџетските средства и имплементацијата на активностите.
- Анализа и иницијативи: Се покренуваат иницијативи, мислења и предлози во врска со идентификуваните потреби и можности за унапредување на социјалните услуги.
- Ревизија: Програмата е отворена за редовни евалуации и ревизии, доколку тоа се покаже како неопходно, со цел постигнување на поуспешна и поефикасна реализација на зацртаните активности.

Родова одговорност и вклученост

- Анализа на родови статистики: Посебен акцент се става на прибирањето и анализата на родови статистики во текот на реализацијата на програмата.
- Родово одговорно буџетирање: Овие податоци служат како основа за идни активности насочени кон родово одговорно буџетирање, кое ќе овозможи порамномерна распределба на ресурсите, со цел да се постигне поголема родова еднаквост и социјална правда.
- Вклученост на засегнати страни: Општината обезбедува редовни извештаи за напредокот и осигурува вклученост на сите релевантни засегнати страни во процесот на донесување одлуки, со цел долгорочна одржливост на резултатите.

Стапување во сила

- Програмата влегува во сила со денот на донесувањето а ќе се објави во „Службен гласник на Општината Битола“ и ќе се применува за активностите во текот на 2026 година.

АКЦИОНЕН ПЛАН

	Активност	Одговорни	Опис на активност	Цел	Време	Финансиски Ресурси (сума изразена во МКД)	Индикатори
1	Доделување на парична помош						
1.1.	Еднократна парична помош на физички лица	Градоначалник, Комисија за финансии и буџет	Еднократна парична помош на физички лица изложени на социјален ризик, жртви на семејно насилство, лица со попреченост, ученици за одредено научно достигнување, лица кои имаат медицински режим на исхрана, Помош на семејства погодени од елементарни непогоди, Помош на семејства за лекување, поддршка на згрижувачки семејства	Помош и финансиска поддршка на лица кои што се наоѓаат во незавидна положба за надминување на истата	2026	4.000.000,00 ден	Број на лица кои добиле еднократна парична помош
2	Ран детски развој						
2.1.	Партиципација детски градинки	Општина Битола, Градинките	Согласно член 53 од Законот за заштита на деца МТСП донесе правилник за критериуми за остварување на право на партиципација но Општина Битола тоа го проширува и на други категории на деца	Згрижување на деца од загрозување семејства во детските градинки, Згрижување на деца од родители жртви на семејно насилство во детските градинки, Згрижување на деца на лица со попреченост во детските градинки, деца од згрижувачки семејства	2026	300.000,00 ден	Број на згрижени деца од загрозување семејства во детските градинки

3.1.	Одржливост Регионален ресурсен центар за слепи лица	Општина Битола	Центарот е формиран со поддршка на УНДП и 5 те општини. За отварање на центарот и негово функционирање изготвен е елаборат според кој на годишно ниво потребни средства за функционирање се 1.500.000 ден од кои МТСП ќе обезбеди 1.000.000 ден . а општините според Одлуката за воспоставување на меѓуопштинска соработка ќе финансираат со 2% од буџетот за финансирање на Здруженија на граѓани и фондации	Трансфер на Центар за слепи лица	2026	60.000,00 ден	Број на лица кои го посетуваат, ги користат услугите и број на лица кои ги обезбедуваат услугите
3.2.	Користење на јавниот градски превоз за лица со посебни потреби и згрижувачки семејства	Општина Битола	Набавка на ваучери за користење на јавен градски превоз за лица со посебни потреби и згрижувачки семејства	Користење на јавниот градски превоз за лица со посебни потреби и и згрижувачки семејства	2026	10.000,00 ден	Број на изготвени картици за лица кои користат бесплатен јавен превоз, број на превозници вклучени во процесот
3.3.	Програма за рехабилитација на лица со попреченост, Едукативни семинари и обуки за семејства со член со попреченост	Општина Битола, ЗГ	Логопедски услуги, психо-социјални и рехабилитациони услуги, семинари за родителство, грижа и права на децата со попреченост	Подобрување на општата социјална состојба преку услуги обезбедени од ЗГ, јавен повик за ЗГ	2026	150.000,00 ден	Број на корисници
3.4.	Програма за превенција на семејно насилство	Општина Битола, ЗГ	Терапевтски сесии и едукација	Зголемување свесност и превенција	2026	програма ЕМ	Број на корисници
3.5.	Јавни работи	Општина Битола, Јавните претпријатија	Ангажирање на дополнителен број на извршители во Јавните претпријатија основани од Општината кои би биле ангажирани за наведените активности и доставувачи на решенија за данок на имот	Со овој проект се планира да бидат работно ангажирани околу 20 неработени лица со ниско и средно образование во период од 6 месеци.	2026	3.730.000,00 ден	Број на лица вклучени

3.6.	Инфраструктура за лица со попреченост	Одделение за ЛЕР и ЈП за просторно планирање изработка на проектна документација, Одделение за комунални дејности	Мапирање на функционалната пристапност и приспособување на објекти, Изработка на проектна документација, Изградба на пристапни рампи	Со цел да се подобри животот на лицата со оштетен вид, слух, лица со телесна попреченост, Општина Битола ќе помогне во прилагодување на постоечка инфраструктура и покрене иницијатива за отпочнување на постапка за изградна на нова инфраструктура во рамките на финансиските можности . во програма на одделение комунални дејности	2026	Одд. за комунални дејности	Изготвен план на објекти за кои е потребно приспособување , Ирзботена проектна документација, Број на објекти кои добиле притапна рампа
3.7.	Обука на лични асистенти за лица со попреченост	Општина Битола	Општина Битола во соработка лиценцирани обучувачи ќе оствари Обука за 15 лични асистенти на лица со попреченост преку едукација на 30 асистенти	Со сертифицирање од обуката лицата се вработени со договор на дело и се исплаќа сатница во соработка со МТСП	2026	400.000,00 ден	Лица со попреченост на ниво на општина Битола
3.8.	Обука на негователи за помош и нега во домот на стари лица	Општина Битола	Општина Битола во соработка со лиценцирани обучувачи ќе оствари Обука за негователи за помош и нега во домот на стари лица преку едукација на 30 негуватели	Со сертифицирање од обуката лицата се вработени со договор на дело и се исплаќа сатница во соработка со МТСП	2026	400.000,00 ден	Стари и изнемоштени лица на ниво на општина Битола

3.9.	Итно копче - алармни алки	Општина Битола, Црвен крст	Продолжување на услугата итно копче е нова услуга воспоставена во 2025 годкоја е достапна 24/7, а лицата ќе може да побараат помош преку притискање на само едно копче. Корисникот на аларм-уредот има само обврска да го притисне копчето на уредот и да почекаат повик од страна на операторот од контакт центарот на Итно копче. По воспоставување на контакт со корисникот, корисникот ги споделува информациите за тегобите со кои се соочува, а обученото лице/оператор му дава понатамошни насоки, а по потреба се испраќа тим за прва помош во нивниот дом. Доколку има потреба се обезбедува транспорт до соодветната установа/институција.	Услугата Итно копче на корисниците им нуди: 24/7 поддршка секогаш кога ќе се најде во состојба за која е потребна итност; Обучени и пријателски лица кои се грижат за вашата добросостојба; Прва помош и прва психолошка помош; Бесплатно одржување на уредот во случај на технички дефект; Дневна техничка поддршка на аларм-уредите; Транспорт до соодветната здравствена установа со посебни возила.	2026	720.000,00 ден	Број на купени уреди, број на вклучени корисници и даватели на услуги
3.10.	Социјален транспорт	Општина Битола, ЗГ	Транспорт со специјално возило на 40 лица месечно (30 од урбана и 10 од рурална зона) до болница	Покривање на трошоци за транспорт до болница на лица во неповолна положба		500.000,00 ден	Број на лица кои добиле поддршка, задоволство на учесниците
3.11.	Адаптација на физичка пристапност за лица со попреченост во домот на лицата	Општина Битола	Финансиска поддршка на лица со попреченост со цел адаптација на физичката пристапност во нивниот дом преку покривање на дел или целосно на трошоците за адаптација како и опрема адаптирана за лица со попреченост	Пристапни домови за лица со физичка попреченост	2026	500.000,00 ден	Број на лица кои добиле поддршка за адаптација

4	Намалување на сиромаштијата и социјална исклученост						
4.1.	Социјален погреб	Општина Битола	Согласно член 35 од Законот за гробишта и погребални услуги, доколку умреното лице било корисник на постојана парична помош и нема семејство, трошоците за истиот се на товар на општината. Според податоците на Центарот за социјални работи на територијата на Општина Битола има 100 потенцијални корисници на постојана парична помош	Покривање на трошоци за погреб на социјално загрозени лица и лица без семејство	2026	100.000,00 ден	Обезбедени услуги
4.2.	Згрижување на бездомни лица и лица во ризик, интервентно сместување	Општина Битола во соработка со Црвен крст и ЦСР	Интервентно згрижување на бездомни лица и лица во ризик кои што поради непредвидени причини, елементарни непогоди, пожар и слично останале без дом	Згрижување на бездомници во период на студен бран, згрижување на лица, семејства, вклучително и деца кои што се во ризик – привремен дом	2026	700.000,00 ден	Број на лица згрижени
4.3.	Помош на лица со ретки болести за патни трошоци до болница надвор од Битола и потреби	Општина Битола	Поддршка за лица со ретки болести	Помош и финансиска поддршка на лица кои што се наоѓаат во незавидна положба за надминување на истата	2026	1.500.000,00 ден	Број на лица вклучени
4.4.	Студентска пракса	Општина Битола, Универзитет	Студенти практиканти ангажирани во ОБ и ЈП	Ангажирање на 30 студенти во период од еден месец секој во ОБ и ЈП,	2026	Програма за млади и спорт	Број на лица вклучени
4.5.	Поддршка на активностите на Советот за превенција на детско престапништво, за социјална заштита, за превенција, за безбедност на	Општина Битола, Совети за превенција на детско престапништво, за социјална заштита, за превенција, за безбедност на	Финансиска, материјална и поддршка во човекови ресурси при реализирање на активности на ОСПДП	Зголемување на обемот и квалитетот на активности во реализација на Советите, Подобрување на капацитетите на советите,	2026	540.000,00 ден	Број на активности и број на лица и ЗГ вклучени во нив

	сообраќајот на патиштата, за заштита на потрошувачи, волонтерски совет, ЛЕСС, женско претприемништво и локален младински совет	сообраќајот на патиштата, за заштита на потрошувачи		Зголемена активност на ЗГ			
4.6.	Поддршка за волонтерски акции	Општина Битола, ЗГ, консултант	Финансиска, материјална поддршка при реализирање на активности на Советот на волонтери	Зголемување на обемот и квалитетот на волонтерски активности, Реализирање на волонтерски акции	2026	400.000,00 ден	Број на активности и број на лица и ЗГ вклучени во нив
4.7.	Карти за лица со попреченост за културни настани	Општина Битола, Дом на култура, Театар, КИЦ	Бесплатен влез на културни манифестации за лица со попреченост	Зголемено учество на лица со попреченост во културни текови	2026	0.00	Број на лица вклучени
4.8.	Локален извештај за трендовите и потребите на лица со попреченост и аутистичен спектар во Битола	Општина Битола, консултант	Изработка на извештај кој идентификува лица со попреченост и нивните семејства, проценка на пристапност до услуги, вклучување на трендови на стапка на попреченост и дијагнози на аутизам, и предлог препораки за интегрирани услуги	Да се обезбеди основа за развој на прилагодени, интегрирани и ефикасни услуги за лицата со попреченост и аутистичен спектар; да се идентификуваат пропусти и да се дадат практични решенија	2026	300.000,00 ден	Готов документ со идентификувани групи, потреби и пропусти; број на интегрирани препораки; основа за активности во Програмата на општината за 2026; мерлива примена на препораките
4.9.	Инклузија на лица со попреченост и деца од згрижувачки семејства во спортски настани	Општина Битола	Активности во насока на зголемување на учество на лица со попреченост во спортски настани	Преку програма за млади и спорт финансиска поддршка на спортски клубови кои организираат активности/ и/ или	2026	Програма за млади и спорт	Број на лица вклучени

			вклучуваат лица со попреченост			
--	--	--	-----------------------------------	--	--	--

ПРИЛОГ 1

Шифра	Субвенции и трансфери	Износ 2026
471 110	Еднократна парична помош на физички лица	4.000.000,00 ден
	Вкупно	4.000.000,00 ден
425 920	Картички за лица со попреченост	10.000,00 ден
	Вкупно	10.000,00 ден
425 990	Инфраструктура за лица со попреченост во домот на лицата	500.000,00 ден
	Јавни дејности	3.730.000,00 ден
	Вкупно	4.230.000,00 ден
464 990	Програма за рехабилитација на лица со попреченост, Едукативни семинари и обуки за семејства со член со попреченост	150.000,00 ден
	Партиципација детски градинки	300.000,00 ден
	Помош на лица со ретки болести за патни трошоци до болница надвор од Битола и потреби	1.500.000,00 ден
	Инклузија деца Роми	300.000,00 ден
	Трансфер Центар за слепи лица	60.000,00 ден
	Социјален погреб	100.000,00 ден
	Згрижување на бездомници	700.000,00 ден
	Социјален транспорт	500.000,00 ден
	Обука на негователи за помош и нега во домот на стари лица	400.000,00 ден
	Итно копче - алармни алки	720.000,00 ден
	Обука на лични асистенти за лица со попреченост	400.000,00 ден
463 110	Вкупно	5.230.000,00 ден
	Поддршка на активностите на Советот за превенција на детско престапништво, за социјална заштита, за превенција, за безбедност на сообраќајот на патиштата, за заштита на потрошувачи, волонтерски совет, ЛЕСС, женско претприемништво, и локален младински совет	540.000,00 ден
	Поддршка за волонтерски акции	400.000,00 ден
425 970	Вкупно	940.000,00 ден
	Локален извештај за трендовите и потребите на лица со попреченост и аутистичен спектар во Битола	300.000,00 ден
	Вкупно	300.000,00 ден
	ВКУПНО	14.610.000,00 ден

Бр 09-137/18
29.12.2025 год.
Б и т о л а

ПРЕТСЕДАТЕЛ
на Советот на Општина Битола
Бојан Бојкоски